YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

11 päivänä syyskuuta 2003 *

Asiassa C-13/01,

jonka Giudice di pace di Genova (Italia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Safalero Srl

vastaan

Prefetto di Genova

ennakkoratkaisun yhteisön oikeudessa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen ja yhteisön oikeusjärjestyksen mukaan yksityisille kuuluvien oikeuksien tehokkaan ja asianmukaisen oikeussuojan periaatteen kanssa,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit R. Schintgen, C. Gulmann, F. Macken ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Safalero Srl, edustajinaan avvocato G. Conte ja avvocato S. Cavanna,

— Italian hallitus, asiamiehinään I. M. Braguglia ja avvocato dello Stato M. Fiorilli,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. B. Wainwright ja R. Amorosi,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Safalero Srl:n, edustajanaan G. Conte ja avvocato G. M. Giacomini, Italian hallituksen, asiamiehenään M. Fiorilli, Ranskan hallituksen, asiamiehenään C. Lemaire, ja komission, asiamiehenään R. Amorosi, 9.1.2003 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.3.2003 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Giudice di pace di Genova on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 4.1.2001 ja 30.7.2002 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 11.1.2001 ja 19.8.2002, EY 234 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen suhteellisuusperiaatteen ja yhteisön oikeusjärjestyksen mukaan yksityisille kuuluvien oikeuksien tehokkaan ja asianmukaisen oikeussuojan periaatteen tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Safalero Srl (jäljempänä Safalero) ja Prefetto di Genova (Genovan prefekti) ja joka koskee Safaleron jälleenmyyjälleen myymiä radio-ohjauslaitteita, jotka Italian viranomaiset ovat takavarikoineet jälleenmyyjältä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta 9 päivänä maaliskuuta 1999 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/5/EY (EYVL L 91, s. 10, jäljempänä direktiivi) 1 artiklan mukaan direktiivillä perustetaan sääntelyjärjestelmä radio- ja telepäätelaitteiden markkinoille saattamiseksi, niiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi sekä käyttöön ottamiseksi yhteisössä.

4 Direktiivin 2 artiklan c alakohdan mukaan radiolaitteella tarkoitetaan "tuotetta tai sen olennaista osaa, joka pystyy viestimään radioaaltoja lähettämällä ja/tai vastaanottamalla maanpäälliseen tai avaruudessa tapahtuvaan radioviestintään varattua spektriä käyttäen".

5 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikkiin laitteisiin on sovellettava tiettyjä olennaisia vaatimuksia. Lisäksi kyseisen artiklan 2 kohdassa säädetään, että radiolaitteet on rakennettava siten, että laitteet käyttävät tehokkaasti radioviestintään varattua spektriä haitallisen häirinnän välttämiseksi.

6 Direktiivin 5 artiklassa säädetään, että jos laite täyttää yhdenmukaistetut standardit, oletetaan, että 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset on täytetty.

7 Direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että laitteistot saatetaan markkinoille ainoastaan, jos ne täyttävät 3 artiklassa määritellyt olennaiset vaatimukset ja muut tämän direktiivin asiaankuuluvat säännökset, kun ne on oikein asennettu ja huollettu ja niitä käytetään käyttötarkoituksensa mukaisesti. Jäsenvaltiot eivät saa asettaa tällaisille laitteistoille markkinoille saattamisen suhteen kansallisia lisävaatimuksia."

8 Direktiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos radiolaitteita käytetään taajuuksilla, joiden käyttö ei ole yhdenmukaistettua koko yhteisössä, valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittautuneen valtuutetun edustajan tai laitteen markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on ilmoitettava asianomaisen jäsenvaltion taajuusspektrin hallinnasta vastaavalle kansalliselle viranomaiselle aikomuksesta saattaa kyseinen laite jäsenvaltion kansallisille markkinoille.

Kyseinen ilmoitus on annettava vähintään neljä viikkoa ennen markkinoille saattamisen aloittamista ja siinä on oltava tiedot laitteen radio-ominaisuuksista (erityisesti taajuudet, kanavaväli, modulaatiotyyppi ja RF-teho) sekä liitteissä IV ja V tarkoitetun ilmoitetun tarkastuslaitoksen tunnusnumero."

9 Direktiivin 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on sallittava laitteiston käyttöönotto sen alkuperäiseen tarkoitukseen, jos se on 3 artiklassa yksilöityjen soveltuvien olennaisten vaatimusten ja tämän direktiivin muiden asiaankuuluvien säännösten mukainen.

2. Edellä olevasta 1 kohdasta riippumatta ja rajoittamatta yhteisön lainsäädännön mukaisia ja palvelun tarjoamisen lupaehtoja jäsenvaltiot voivat rajoittaa radiolaitteiden käyttöönottoa vain radiospektrin tehokkaaseen ja asianmukaiseen käyttöön sekä haitallisen häirinnän välttämiseen ja kansanterveyttä koskeviin asioihin liittyvistä syistä."

10 Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät saa kieltää, rajoittaa tai estää sellaisten laitteistojen markkinoille saattamista tai käyttöönottoa alueellaan, joissa on liitteessä VII tarkoitettu CE-merkintä, joka osoittaa niiden olevan kaikkien tämän direktiivin säännösten mukaisia, mukaan lukien luvussa II vahvistetut vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Tämä ei kuitenkaan rajoita 6 artiklan 4 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan ja 9 artiklan 5 kohdan soveltamista."

11 Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

"Jos jäsenvaltio toteaa, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva laitteisto ei täytä tämän direktiivin vaatimuksia, sen on toteutettava alueellaan kaikki aiheelliset toimenpiteet poistaakseen tällaiset laitteistot markkinoilta tai [käytöstä] taikka estääkseen niiden saattamisen markkinoille ja käyttöön ottamisen sekä rajoittaakseen niiden vapaata liikkuvuutta." *

12 Direktiivin 9 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

"a) Riippumatta 6 artiklan säännöksistä jäsenvaltio voi perustamissopimuksen ja erityisesti sen 30 ja 36 artiklan mukaisesti hyväksyä tarvittavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on

i) estää tai rajoittaa markkinoille saattamista;

ja/tai

ii) vaatia vetämistä pois markkinoiltaan

sellaisten radiolaitteiden osalta eri radiolaitetyypit mukaan luettuina, jotka ovat aiheuttaneet tai joiden voidaan kohtuullisesti olettaa aiheuttavan hai-

* — Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska direktiivin suomenkielinen versio on epätarkka.

tallista häiriötä, mukaanluettuna häiriöt olemassa olevalle tai suunnitellulle radiotaajuuksien käytölle kansallisesti jaetuilla taajuusalueilla.

b) Jos jäsenvaltio toteuttaa a alakohdan mukaisia toimenpiteitä, sen on välittömästi ilmoitettava mainituista toimenpiteistä ja hyväksymisen perusteluista komissiolle."

13 Direktiivin 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kaikkien olennaisten vaatimusten mukaisessa laitteistossa on oltava liitteessä VII tarkoitettu CE-vaatimustenmukaisuusmerkintä. — — "

14 Direktiivin 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 7 päivänä huhtikuuta 2000. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 8 päivästä huhtikuuta 2000.

— — "

15 Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13 päivänä joulukuuta 1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY (EYVL L 321, s. 1) 1 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Jos jäsenvaltio estää jonkin tietyn toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetun tai kaupan pidetyn tuotemallin tai -tyypin vapaan liikkuvuuden tai markkinoille saattamisen, sen on ilmoitettava tästä toimenpiteestä viipymättä komissiolle, jos sen välittömänä tai välillisenä seurauksena on

— yleinen kielto,

— markkinoille saattamista koskevan luvan epääminen,

— kyseisen tuotemallin tai -tyypin muuttaminen sen markkinoille saattamiseksi tai markkinoilla pysyttämiseksi tai

— markkinoilta poistaminen."

16 Päätöksen N:o 3052/95/EY 3 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan jäsenvaltioiden sellaisten toimivaltaisten viranomaisten toteuttamiin toimenpiteisiin, joilla on valtuudet toteuttaa tällaisia toimenpiteitä, tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta.

Jos johonkin tuotemalliin tai -tyyppiin kohdistuu useita toimenpiteitä, jotka on toteutettu samanlaisin perusteluin ja menettelyin, vain ensimmäinen näistä toimenpiteistä on ilmoitusvelvollisuuden alainen.

2. Mitä 1 artiklassa säädetään, ei sovelleta

— toimenpiteisiin, jotka on toteutettu yksinomaan yhteisön yhdenmukaistamissäännöksiä sovellettaessa,

— toimenpiteisiin, joista ilmoitetaan komissiolle erityisten säännösten nojalla,

— toimenpiteisiin, joista on ilmoitettu komissiolle suunnitteluvaiheessa yhteisön eritysten säännösten nojalla,

— toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on ennalta ehkäisevien toimenpiteiden ja tutkintatoimenpiteiden tavoin ainoastaan mahdollistaa 1 artiklassa tarkoitetun pääasiallisen toimenpiteen vahvistaminen,

— toimenpiteisiin, jotka aiheutuvat yksinomaan julkisen moraalin suojelemisesta tai yleisen järjestyksen turvaamisesta,

— toimenpiteisiin, jotka koskevat käytettyjä tavaroita, jotka ikänsä tai käytön vuoksi ovat sopimattomia markkinoille saatettaviksi tai siellä pysytettäviksi.

3. Edellä 1 artiklassa tarkoitettua pääasiallista toimenpidettä koskevan muutoksenhaun vireillepano ei aiheuta missään tapauksessa 1 artiklan soveltamisen keskeyttämistä."

Kansallinen lainsäädäntö

17 Radiolaitteiden, myös niiden, joita ei ole tarkoitettu ammattikäyttöön, kaupan pitämisestä ja käytöstä säädetään Italiassa codice postalessa (postilaki), joka on annettu tasavallan presidentin 29.3.1973 antamalla asetuksella nro 156 (*GURI* nro 113, 3.5.1973, s. 2), sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.1980 annetulla lailla nro 209 (*GURI* nro 155, 7.6.1980, s. 4988).

18 Codice postalen 398 §:ssä annetaan radioaalloilla tapahtuvaa lähettämistä ja vastaanottamista koskevien häiriöiden poistamista koskevia oikeussääntöjä. Muutetussa muodossaan siinä säädetään seuraavaa:

"Valtakunnan alueella on kiellettyä millään perusteella kaupallisessa tarkoituksessa valmistaa tai tuoda maahan tai siellä käyttää sellaisia sähköllä tai radioaalloilla toimivia laitteita tai kojeita taikka sähkövoiman siirtoon tarkoitettuja linjoja, jotka eivät ole niiden säännösten mukaisia, joilla pyritään ennalta ehkäisemään häiriöitä radioaalloilla tapahtuvassa lähettämisessä ja vastaanottamisessa ja poistamaan ne.

Posti- ja televiestintäministeriö antaa yhdessä teollisuus-, kauppa- ja käsiteollisuusministeriön kanssa Euroopan yhteisöjen direktiivien mukaisesti nämä säännökset, joissa on vahvistettava myös se menettely, jossa laitteiden tai kojeiden vaatimustenmukaisuus todetaan.

Ensimmäisessä momentissa mainittujen laitteiden ja kojeiden kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan markkinoille saattamisen ja tuonnin edellytyksenä on, että niille annetaan toisessa momentissa tarkoitetussa asetuksessa säädetyllä tavalla hyväksyntätodistus tai vastaavuusvakuutus taikka että niiden osalta tehdään vastaavuusilmoitus.

Posti- ja televiestintäministeriön yhdessä kauppa-, teollisuus- ja käsiteollisuusministeriön kanssa antamassa asetuksessa nimetään ne toimielimet tai toimijat, jotka antavat edellisessä momentissa säädetyt vastaavuusmerkinnät tai -todistukset."

19 Codice postalen 398 §:n toisessa momentissa tarkoitetut oikeussäännöt on annettu sellaisten taajuuksien käyttämisestä, jotka on varattu pientehoisille

lähettäville ja vastaanottaville radiosähkölaitteille, 15.7.1977 annetulla ministeriön asetuksella (*GURI* nro 226, 20.8.1977, s. 6104), sellaisena kuin se on muutettuna 8.11.1996 annetulla ministeriön asetuksella (*GURI* nro 274, 22.11.1996, s. 9), jossa velvoitetaan kiinnittämään laitteisiin ja kojeisiin postihallinnon (nykyisin viestintäministeriön) hyväksynnän ilmaisema merkki.

20 Tämän 15.7.1977 annetun ministeriön asetuksen 2 §:ssä säädetään erityisesti seuraavaa:

"Edellisessä pykälässä tarkoitettujen laitteiden on oltava sellaisia, jotka hallintoviranomainen on hyväksynyt tämän asetuksen liitteessä 1 vahvistettujen teknisten standardien perusteella.

Hyväksyntäpäätöksessä on ilmoitettava laitteen käyttötarkoitukset ja hyväksynnän ehdot. Nämä ehdot on ilmoitettava codice postalen 334 §:n toisen momentin c kohdassa tarkoitetussa merkissä liitteessä 2 olevan mallin mukaisesti.

Laitteiden käyttö edellyttää, että niiden omistaja on hankkinut laitteille hyväksynnän."

21 Codice postalen 399 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään seuraamuksista, joita sovelletaan, jos kyseisen lain 398 §:n säännöksiä rikotaan. Siinä säädetään seuraavaa:

"Sitä, joka rikkoo 398 §:n määräyksiä, rangaistakoon vähintään 15 000 liiran ja enintään 300 000 liiran suuruisella hallinnollisella sakolla.

Jos rikkomiseen syyllistynyt henkilö on sähkö- tai radiosähkölaitteiden tai -kojeiden valmistaja tai maahantuoja, sovelletaan vähintään 50 000 liiran ja enintään 1 000 000 liiran suuruista hallinnollista sakkoa, minkä lisäksi tuotteet ja laitteet, jotka eivät ole edellä 398 §:ssä tarkoitetun hyväksyntätodistuksen mukaisia, on konfiskoitava."

22 Italian hallitus ei ole pannut direktiiviä täytäntöön kansallisessa oikeudessaan direktiivissä säädetyssä määräajassa. Viestintäministeriön 17.4.2000 antamassa hallinnollisessa soveltamisohjeessa nro GM/123709/4517 DL/CR (*GURI* nro 101, 3.5.2000, s. 67) esitetään kuitenkin seuraavaa:

"1. Viestintäministeriön yksiköt noudattavat telepäätelaitteiden ja radiolaitteiden markkinoille saattamisen ja käyttöönottamisen osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston 9.3.1999 antaman direktiivin 1999/5/EY säännöksiä kyseisen direktiivin 1 artiklan 4 kohdassa säädetyin rajoituksin.

2. Viestintäministeriö ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin kieltääkseen säädettyjen edellytysten vastaisten laitteiden markkinoille saattamisen ja käyttöönoton, vetääkseen ne pois markkinoilta tai käytöstä tai rajoittaakseen niiden vapaata liikkuvuutta."

23 Rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän muuttamisesta 24.11.1981 annetun lain nro 689/81 (*GURI* nro 329, Supplemento ordinario 30.11.1981) 20 §:n

4 momentissa säädetään seuraavaa: "Ne tavarat, joita valmistamalla, käyttämällä, kuljettamalla, hallussa pitämällä tai myymällä on syyllistytty hallinnolliseen rikkomukseen, voidaan aina hallintosanktiona konfiskoida, vaikka seuraamusmaksua/rangaistusmaksua ei määrättäisikään."

24 Ennakkoratkaisukysymyksen esittämistä koskevassa päätöksessään Giudice di pace di Genova lisää, että Corte suprema di Cassazionen (Italia) oikeuskäytännön mukaan hallinnollisissa rikkomusasioissa muutoksenhaku voi kohdistua ainoastaan viranomaisen hallinnollisen rikkomuksen tekijälle määräämän seuraamuksen lainmukaisuuteen, eikä tällaisessa menettelyssä sallita väliintuloa omasta aloitteesta tai asianosaisen kutsusta eikä kolmannen haastamista vastaajaksi asianosaisen kutsusta oikeudenkäyntiin.

Radiosistemi-asia

25 Giudice di pace di Genova esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koski Italiassa kaupan pidettyjä urheiluautojen kaukoohjattavia pienoismalleja, ja yhteisöjen tuomioistuin antoi 20.6.2002 tuomion yhdistetyissä asioissa C-388/00 ja C-429/00, Radiosistemi (Kok. 2002, s. I-5845) Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa:

"1) Sellaiset kansalliset oikeussäännöt ja hallinnolliset käytännöt, joiden mukaan markkinoille saattamiseksi ja käyttöön ottamiseksi suoritettava radiolaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely jätetään hallintoviranomaisen vapaaseen harkintaan ja joissa näin ollen kielletään taloudellisia toimijoita ilman kansallista hyväksyntää tuomasta maahan, myymästä tai

pitämästä kaupan radiolaitteita, ilman, että olisi mahdollista vastaavalla ja edullisemmalla tavalla näyttää toteen, että kyseiset laitteet ovat niiden edellytysten mukaisia, jotka koskevat kansallisessa oikeudessa sallittujen radiotaajuuksien moitteetonta toimintaa, ovat ristiriidassa EY 28 artiklan kanssa.

2) — — direktiivin — — 6 artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä virkkeessä, 7 artiklan 1 kohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa annetaan oikeussubjekteille oikeuksia, joihin voidaan vedota kansallisissa tuomioistuimissa, vaikka itse direktiiviä ei ole sisäisessä oikeudessa pantu virallisesti täytäntöön täytäntöönpanolle säädetyssä määräajassa. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan mukaista ei ole pitää kansallisessa oikeudessa edelleen voimassa sellaisia oikeussääntöjä tai käytäntöjä, joilla on kielletty 8.4.2000 jälkeen pitämästä kaupan tai ottamasta käyttöön sellaisia radiolaitteita, joihin ei ole kiinnitetty kansallista hyväksyntämerkintää, jos on osoitettu tai helposti todettavissa, että kansallisessa lainsäädännössä sallittujen radiotaajuuksien spektriä on käytetty tehokkaasti ja asianmukaisesti.

3) — — päätöksen N:o 3052/95/EY 1 artiklassa käytetty toimenpiteen käsite kattaa tuomioistuimen päätöksiä lukuun ottamatta kaikki jäsenvaltion toteuttamat toimenpiteet, jotka rajoittavat jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistettujen tai kaupan pidettyjen tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Jossain toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tuotteiden tietyn mallin tai tietyn tyypin hallinnollisen takavarikon pysyttäminen voimassa sen jälkeen, kun teknisestä valvonnasta vastaavat kansalliset viranomaiset ovat tutkineet, onko tuote kansallisen ja yhteisön lainsäädännön mukainen, on tällainen kyseisessä määräyksessä tarkoitettu toimenpide, josta on ilmoitettava komissiolle.

4) Kun kansallinen lainsäädäntö on todettu yhteisön oikeuden vastaiseksi, myös sakkojen tai muiden pakkokeinojen määrääminen tämän lainsäädännön rikkomisesta on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

26 Safalero on radio-ohjattavia poltto- tai sähkömoottoria voimanlähteenään käyttäviä mallilennokkeja valmistava yhtiö. Se valmistaa mallilennokkeja mutta ei niiden käyttämisen edellyttämiä radio-ohjauslaitteita, jotka tuodaan Euroopan unionin jäsenvaltioista ja joita jakelee sitten maahantuoja, nyt esillä olevassa asiassa Safalero, joka myy niitä lennokin, moottorin ja ohjauslaitteen sisältävinä paketteina useille jälleenmyyjille.

27 Ligurian maakunnan Polizia postalen virkamiehet tutkivat 8.2.2000 lennokkialalla toimivan Vitale-nimisen vähittäismyyjän Genovassa sijaitsevan liiketilat. He takavarikoivat sieltä seitsemän Vitalen aiemmin Safalerolta ostamaa kaukoohjauslaitetta sillä perusteella, että niitä ei ollut varustettu codice postalen 398 §:ssä säädetyllä hyväksyntämerkillä.

28 Vitale haki muutosta Prefetto di Genovalta. Se määräsi kuitenkin 26.4.2000 tekemällään päätöksellä Vitalelle 30 000 Italian liiran (ITL) sakon ja määräsi aiemmin takavarikoidut tavarat menetetyiksi valtiolle ja tuhottaviksi. Vitale ei hakenut muutosta päätökseen.

29 Polizia postale totesi 17.2.2000 tehdyissä päätöksissä Safaleron takavarikoituja laitteita myyneenä yrityksenä rikkoneen codice postalen 398 §:n sekä 399 §:n säännöksiä ja määräsi kustakin kolmesta todetusta rikkomuksesta 100 000 ITL:n eli yhteensä 300 000 ITL:n sakon.

30 Safalero haki muutosta 18.4.2000 tähän päätökseen Prefetto di Genovalta ja pyysi Vitalen siltä ostamien kauko-ohjauslaitteiden takavarikon peruuttamista sekä huomautti erityisesti, että teknisesti kyseiset laitteet ovat voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisia, koska ne toimivat yksinomaan niillä radiotaajuuksilla, jotka ovat sallittuja, ja koska ne on sääntöjenmukaisesti varustettu CE-merkinnällä.

31 Prefetto di Genova hylkäsi 21.4.2000 tekemässään päätöksessä muutoksenhaun sekä Safaleron tekemän takavarikon peruuttamishakemuksen ja määräsi sen maksettavaksi sen rikkomuksista 330 000 ITL:n suuruisen sakon. Prefetto di Genova perusteli päätöstään erityisesti sillä, että Safalero ei voi riitauttaa tällaista takavarikkoa koskevaa päätöstä, joka on osoitettu Vitalelle, että jo pelkkä kansallisen hyväksyntämerkinnän kiinnittämättä jättäminen merkitsee codice postalen 398 §:n rikkomista ja että kyseinen pykälä on sopusoinnussa yhteisön lainsäädännön kanssa.

32 Safalero nosti 22.6.2000 tästä Prefetton päätöksestä kanteen Giudice di pace di Genovassa ja vetosi siihen, että takavarikkoa koskeva päätös on päätöksessä N:o 3052/95/EY tarkoitettu yleinen kielto, josta olisi pitänyt kyseisen päätöksen 1 artiklan nojalla ilmoittaa komissiolle. Safalero väitti lisäksi, että koska takavarikkoa ei ollut määrätty kyseisten laitteiden säilyttämiseksi tai testaamiseksi vaan niiden konfiskoimiseksi valtiolle, tällainen takavarikkoa koskeva päätös on sen mielestä yhteisön oikeudessa noudatettavan suhteellisuusperiaatteen vastainen.

33 Giudice di pace toteaa ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessään, että niiden asiakirjojen lisäksi, jotka Safalero oli esittänyt, kyseessä oleville laitteille oli myös niiden teknisten ominaisuuksien osalta myönnetty prefektin hyväksyntä, eikä asiassa ole tältä osin esitetty muita väitteitä.

34 Lisäksi Giudice di pace on todennut, että koska kyseessä on muutoksenhaku, joka on laissa nro 689 säädetyn erityisjärjestelmän mukaan rajoitettava hallinnollisen rikkomuksen tekijälle määrätyn seuraamuksen lainmukaisuuden toteamiseen, silloin kun kyse on perättäisistä myyntitoimenpiteistä, ensimmäinen myyjä ei voi vedota suoraan hallintoviranomaiseen nähden sen tuotteen lainmukaisuuteen, joka on ollut ostajan hallussa silloin, kun se on takavarikoitu.

35 Giudice di pace on myös todennut, että codice civilen (Italian siviililaki) 1490 ja 1497 §:ssä säädetään, että myyjä on vastuussa sekä ostajaan että loppukäyttäjään nähden myydyn tuotteen laadusta sekä siitä, mihin tarkoitukseen sitä käytetään.

36 Näin ollen Giudice di pace di Genova on 4.1.2001 tekemällään päätöksellä päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä.

37 Todettuaan, että edellä mainitussa asiassa Radiosistemi annetussa tuomiossa vastataan toiseen kysymykseen, Giudice di pace di Genova luopui 30.7.2002 tekemällään päätöksellä toisen kysymyksen esittämisestä, mutta piti voimassa ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksensä ensimmäisen kysymyksen osalta, joka kuuluu seuraavasti:

"Onko 24.11.1981 annettuun lakiin nro 689 perustuva hallintolainkäyttöä ja hallinnollisista rikkomuksista määrättäviä seuraamuksia koskeva kansallinen

järjestelmä perustamissopimuksessa määrättyjen tai yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettujen suhteellisuusperiaatteen ja yhteisön oikeusjärjestyksen mukaan yksityisille kuuluvien oikeuksien tehokkaan ja asianmukaisen oikeussuojan periaatteiden mukainen, kun tämän järjestelmän mukaan

— rikkomukseen syyllistyneellä ei ole oikeutta hakea oikeusteitse muutosta hallintoviranomaisen antamaan takavarikkomääräykseen ennen kuin tämä viranomainen, jolla ei ole velvollisuutta noudattaa menettelyllisiä määräaikoja, on määrännyt seuraamuksen tai konfiskaation

— yksityisellä oikeussubjektilla, jota hallintoviranomaisen määräys koskee suoraan ja erikseen, ei ole oikeutta hakea oikeusteitse muutosta tällaiseen määräykseen siinä tapauksessa, että määräys on osoitettu jollekin muulle henkilölle

— yksityisellä oikeussubjektilla, jota hallintoviranomaisen muille henkilöille osoittama määräys koskee suoraan ja erikseen, ei ole oikeutta osallistua omasta aloitteestaan väliintulijanakaan tätä määräystä koskevaan muutoksenhakumenettelyyn

— puhtaasti hallinnollisesta rikkomuksesta, josta määrätty ensisijainen seuraamus on luonteeltaan taloudellinen ja voi olla suuruudeltaan suhteellisen

vaatimaton, voidaan määrätä liitännäinen konfiskaatioseuraamus ilman että tuomioistuin voi harkintavaltaansa käyttäen ratkaista asian toisin?"

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

38 Tämän ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäinen kohta koskee tapausta, jossa hallintoviranomaiset eivät ole määränneet seuraamuksesta tai konfiskaatiosta.

39 Tältä osin kansallisen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että tällainen tapaus ei ole kyseessä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa, koska Prefetto di Genova määräsi 26.4.2000 antamallaan määräyksellä takavarikoitujen laitteiden konfiskoinnista.

40 Koska kyseessä on hypoteettinen kysymys, siihen ei ole tarpeen vastata (ks. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 39 kohta).

41 Ennakkoratkaisukysymyksen kolmannesta kohdasta on todettava, että siinä esitetään olettamus siitä, että henkilö, jota hallintoviranomaisten kolmanteen osapuoleen kohdistama toimenpide koskee, ei voi osallistua väliintulijana tämän kolmannen osapuolen kyseisestä toimenpiteestä aloittamaan oikeudenkäyntiin.

42 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 39 kohdassa, on niin, että koska Vitale ei ole riitauttanut sille vastaista toimenpidettä, kysymys siitä, onko se tosiseikka, että Safaleron kaltainen henkilö, jota toimenpide koskee, ei voi osallistua Vitalen kaltaisen kolmannen osapuolen tämän toimenpiteen vuoksi vireille panemaan oikeudenkäyntiin, yhteensoveltuva yhteisön oikeuden kanssa, on hypoteettinen kysymys, johon ei ole tarpeen vastata.

43 Ennakkoratkaisukysymyksen neljännestä kohdasta on todettava, että kansallinen tuomioistuin on todennut, että kyseessä olevat laitteet on takavarikoitu ainoastaan sen vuoksi, että niitä ei ole varustettu Italian lainsäädännön mukaisella kansallisella vastaavuusmerkinnällä.

44 Edellä mainitussa asiassa Radiosistemi annetussa tuomiossa (erityisesti sen 47 ja 66 kohdassa) todetaan, että tällainen kansallisessa lainsäädännössä vahvistettu vaatimus ei ole sellaisen yhteisön oikeuden mukainen, jolla on välitön oikeusvaikutus, ja asia on näin sekä EY 28 artiklan että direktiivin säännösten osalta, joilla on tällainen välitön oikeusvaikutus direktiivin täytäntöönpanolle asetetun määräajan päätyttyä.

45 Lisäksi edellä mainitussa asiassa Radiosistemi annetusta tuomiosta (erityisesti 79 ja 80 kohdasta) ilmenee, että seuraamusjärjestelmää, jolla pyritään varmistamaan yhteisön oikeuden määräysten ja säännösten vastaisen kansallisen lainsäädännön noudattaminen, on pidettävä yhteisön oikeuden vastaisena ilman, että olisi tarpeen arvioida, onko se sopusoinnussa syrjintäkiellon periaatteen tai suhteellisuusperiaatteen kanssa.

46 Tästä johtuu, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tavaroiden takavarikointi on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa. Näin ollen ei ole tarpeen vastata kysymykseen siitä, onko kansallisen tuomioistuimen toimivallan rajoittaminen

pelkästään säädetyn sanktion lainmukaisuuden valvontaan ilman, että se voisi harkintavaltaansa käyttäen päättää sanktiosta toisin ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

47 Kysymyksen toisesta kohdasta on todettava, että siinä esitetyllä kysymyksellä ei tarkoiteta Safalerolle määrättyä sakkoa vaan ainoastaan sen esittämää vaatimusta kyseessä olevien laitteiden takavarikoinnin purkamisesta. Tältä osin ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ja pääasiaa koskevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Prefetto di Genova on 21.4.2000 tehdyllä päätöksellään hylännyt tämän vaatimuksen sillä perusteella, että Safalerolla ei ole asiavaltuutta riitauttaa tällaista takavarikkoa koskevaa päätöstä, joka on osoitettu Vitalelle.

48 Tällä kysymyksellä halutaan selvittää, onko pääasian kaltaisessa asiassa yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jonka nojalla tuoja ei voi nostaa kannetta jälleenmyyjälle myytyjen tavaroiden takavarikkotoimenpiteestä, jonka julkishallinnon viranomaiset ovat asettaneet jälleenmyyjälle.

49 Aluksi on muistutettava, että koska tätä kysymystä koskevia yhteisön säännöksiä ei ole olemassa, kunkin jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä voidaan määrittää toimivaltaiset tuomioistuimet ja antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan yhteisön oikeuden välittömään oikeusvaikutukseen perustuvat yksityisten oikeudet; edellytyksenä tältä osin on kuitenkin se, että nämä menettelysäännöt eivät saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että yhteisön oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. mm. asia 33/76, Rewe, tuomio 16.12.1976, Kok. 1976, 5 kohta ja asia C-453/99, Courage, tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6297, 29 kohta).

50 Lisäksi vaikka lähtökohtaisesti kansallisessa lainsäädännössä on määritettävä yksityisen asiavaltuus ja oikeussuojaintressi, yhteisön oikeudessa edellytetään kuitenkin, että kansallisessa lainsäädännössä ei loukata yksilön oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan (ks. mm. yhdistetyt asia C-87/90 — C-89/90, Verholen ym., tuomio 11.7.1991, Kok. 1991, s. I-3757, 24 kohta).

51 Kuten tämän tuomion 27 ja 43 kohdassa todetaan, kyseessä olevat laitteet on takavarikoitu ainoastaan sen vuoksi, että niitä ei ole varustettu codice postalen 398 §:n mukaisella kansallisella vastaavuusmerkinnällä.

52 Tämän tuomion 44 kohdassa muistutetaan kuitenkin siitä, että tällainen kansallisen lainsäädännön mukainen vaatimus on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

53 Kuten tämän tuomion 29 ja 31 kohdassa todetaan, Safaleron osalta väitetään, ettei se takavarikoituja laitteita myyneenä yrityksenä ole noudattanut codice postalen 398 §:ä, ja sille on määrätty tämän vuoksi hallinnollinen sakkorangaistus.

54 Koska Safaleron kaltaisella tuojalla on pääasian kaltaisissa olosuhteissa mahdollisuus vedota julkishallintoa vastaan aloitetussa oikeudenkäynnissä siihen, että sakko, joka sille on määrätty sen myytyä laitteita, joista puuttui codice postalen 398 §:ssä säädetty vastaavuusmerkintä, on lainvastainen, koska sillä rikotaan yhteisön oikeutta, on katsottava, että sillä on käytettävissään oikeus-

suojakeino, jolla se voi varmistaa sille yhteisön oikeusjärjestyksen perusteella kuuluvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan.

55 Tällaisen tuojan intressi siihen, ettei sen liiketoimintaa estetä yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa olevalla kansallisella säännöksellä, näyttää nyt esillä olevassa asiassa olevan riittävän suojattu, koska se voi saada tuomioistuimen päätöksen, jossa todetaan kyseisen säännöksen olevan ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

56 Kaikki edellä tarkastellut seikat huomioon ottaen esitettyyn kysymykseen on vastattava, että yhteisön oikeusjärjestyksessä yksityisille myönnettyjen oikeuksien tehokkaan oikeussuojan periaatetta on tulkittava niin, että pääasian kaltaisissa olosuhteissa tämän periaatteen kanssa ei ole ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jonka nojalla tuoja ei voi nostaa kannetta jälleenmyyjälle myytyjen tavaroiden takavarikkotoimenpiteestä, jonka viranomaiset ovat asettaneet jälleenmyyjälle, koska tuojalla on käytettävissään oikeussuojakeino, jolla voidaan varmistaa sille yhteisön oikeudessa myönnettyjen oikeuksien kunnioittaminen.

Oikeudenkäyntikulut

57 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian ja Ranskan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Giudice di pace di Genovan 4.1.2001 ja 30.7.2002 tekemillään päätöksillä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Yhteisön oikeusjärjestyksessä yksityisille myönnettyjen oikeuksien tehokkaan oikeussuojan periaatetta on tulkittava niin, että pääasian kaltaisissa olosuhteissa tämän periaatteen kanssa ei ole ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jonka nojalla tuoja ei voi nostaa kannetta jälleenmyyjälle myytyjen tavaroiden takavarikkotoimenpiteestä, jonka viranomaiset ovat asettaneet jälleenmyyjälle, koska tuojalla on käytettävissään oikeussuojakeino, jolla voidaan varmistaa sille yhteisön oikeudessa myönnettyjen oikeuksien kunnioittaminen.

Puissochet Schintgen Gulmann

Macken Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä syyskuuta 2003.

R. Grass

kirjaaja

J.-P. Puissochet

kuudennen jaoston puheenjohtaja